

KJELL is een variant van KJELD

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Deze naam (inclusief alle varianten ervan) komt uit het skandinavisch. Het woord waarvan het afgeleid is vormt de Noorse variant van het woord 'ketel'. Etymologisch zijn de woorden 'kjeld' en 'ketel' met elkaar verwant.

*

De Ketel in de cultuurgeschiedenis

De ketel speelt een belangrijke rol in de kunst- en cultuurgeschiedenis van allerlei volken.

- 1] In de bijbelse cultuur kennen we de koperen ketels of potten uit de verhalen rond de Uittocht: als het volk het in de woestijnmoeilijk kreeg, verlangde het herhaaldelijk terug naar de vleespotten van Egypte. Bij de tempeluitrusting behoorde een reeks van tien ketels of potten op rijdende onderstellen; maar of ze voor wassingen dienden, dan wel voor het koken van spijsen of zelfs offervlees: dat is niet bekend. In 2 Koningen bewerkstelligt de profeet Elisa een wonder, dat de spijs in de ketel niet opraakt. De profeet Ezechiël vergelijkt ergens de stad Jeruzalem met een kookpot of ketel waar roest aan zit: volkomen onbruikbaar geworden...!
- 2] Verschillende heiligen zijn herkenbaar aan de ketel waarmee zij worden afgebeeld: zoals Cecilia († ca 229; feest 22 nov.), omdat zij daarin gemarteld werd; Cyprianus van Nicomedië en Justina († ca 303; feest 26 sep.), omdat zij de marteldood ondergingen in een ketel met kokende pek; de apostel en evangelist Johannes werd opgekookt in een ketel kokende olie, maar hij is er niet aan bezweken (herdacht op 6 mei); Juliana van Nicomedië († 305; feest 16 februari) onderging een soortgelijke marteling; Lucia van Syracuse († 304; feest 13 december); Regina van Bourgondië († ca 286; feest 7 sep.); en Sint Vitus, ook wel Sint-Veit genoemd († ca 304; feest 15 jun.).
- 3] In de cultuurgeschiedenis fungeert de ketel als symbool van voeding; van levensonderhoud; van vruchtbaarheid; ook van de moederschoot.
In de magie heeft de ketel een scheppende betekenis; is er symbool van leven en dood; van vernieuwing en wedergeboorte.
De ketel is verwant aan de Heilige Graal, de beker waarrin het bloed van Christus bewaard zou zijn en die toegang zou geven tot eeuwig leven.
Bij de heksen is de ketel symbool van tovenarij.
In het Nederlands taalgebruik echter betekent 'heksenketel' zoiets als chaotisch kabaal.
- 3.1 In de Germaanse mythologie wordt de ketel gebruikt als symbool om de oorsprong van alle rivieren van de wereld aan te geven.
- 3.2 In de Keltische culturen is de ketel symbool van overvloed, voedsel, en van de krachten die nieuw leven voortbrengen; van wedergeboorte; en vooral van die krachten die een gesneuvelde krijger weer tot het leven terugbrengen.
- 3.3 In de Chinese wereld is de kokende ketel vaak symbool van geluk, welstand en overvloed.
- 4] Er is ook een theorie die zegt dat het woord 'ketel' in de naam van 'Kjeld' of 'Kjell' de betekenis heeft van 'helm': bescherming van het hoofd in de strijd.
- 4.1 Bij de Grieken en Romeinen is de helm symbool voor bescherming, geheime gedachten en soms onzichtbaarheid;
- 4.2 Bij de Germanen is de gouden helm bij uitstek het voorwerp dat bij Odin of Wodan behoort. Dan zou de naam Kjeld, die immers uit de Germaanse wereld komt, verband houden met de oppergod van de Germanen.
- 4.3 In de Frankisch-Germaanse cultuur komt de helm regelmatig in voornamen voor, maar dan altijd in de betekenis van hoofdbescherming: vgl. bv. Wilhelm = 'met een wil zo sterk als een helm'.

Kjeld van Viborg, Denemarken; proost; † 1150; feest 27 september.

Hij werd geboren in het plaatsje Venning, bij Randers in het Deense Jutland. Hij stond aan het hoofd van de domschool aldaar en werd daarnaast benoemd tot proost (eerst-verantwoordelijke) van de domkerk. Hij had diplomatieke kwaliteiten, en trad vaak als bemiddelaar en vredestichter op bij ruzies en geschillen. Daarmee maakte hij zich ook vijanden. Dezen wisten het zo ver te krijgen dat hij uit Venning werd verdreven; 1148-1149. Paus Eugenius III († 1153; feest 8 juli) kwam er hoogst persoonlijk zelf aan te pas om hem weer in zijn oude waardigheid en ambt te herstellen.

Kjeld stierf uiteindelijk op 27 september 1150 in Viborg. Hij werd bijgezet in de domkerk aldaar. Bij een brand in de kerk in het jaar 1726 ging zijn reliekschrijn verloren.